

МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ ЕКОЛОГІЇ ТА МЕДИЦИНИ

Кафедра стоматології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ОРТОДОНТІЯ»

для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ Другий (магістерський) рівень

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ Магістр

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 22 Охорона здоров'я

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 221 Стоматологія

КУРС 4

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Ортодонтія
Викладач (-і)	Кочин О. В.
Контактний телефон викладача	
E-mail викладача	
Формат дисципліни	Нормативна
Обсяг дисципліни	<p>225 академічних годин, або 7,5 кредити ЄКТС.</p> <p>З них: 30 годин – аудиторних (10 годин лекцій та 20 годин практичних занять) та 30 годин СРС (самостійної роботи студентів).</p> <p>Тривалість практичного заняття – 2 академічні години (8 занять) у 8 семестрі.</p> <p>Тривалість лекції – 2 академічні години (4 годин лекцій у 8 семестрі).</p> <p>Самостійна робота студентів – 30 години у 8 семестрі.</p>
Посилання на сайт дистанційного навчання	<p>Веб конференції в різних програмах (Зум, Скайп, Миит, Джитси, Тиимс, Вайбер, Фейсбук, Циско вебекс).</p> <p>Обмін завданнями через електрону пошту, Вандрайв</p>
Консультації	<p>Веб конференції в різних програмах (Зум, Скайп, Миит, Джитси, Тиимс, Вайбер, Фейсбук, Циско вебекс).</p> <p>Обмін завданнями через електрону пошту, Вандрайв</p>
2. Анотація до курсу	
<p>«Ортодонтія» - це навчальна дисципліна, що дає змогу студентам оволодіти знаннями етіології, патогенезу, клініки, діагностики, профілактики та лікування зубощелепних аномалій та деформацій, а також дефектів зубних рядів. Викладання дисципліни «Ортодонтія» на 4 курсі надає можливість студентам вивчити визначення етіології, патогенезу, клініки, діагностики, профілактики та лікування аномалій кольору, структури твердих тканин зубів, форми та розмірів, кількості, патології прорізування, положення зубів, аномалій зубних дуг, а також сагітальних, вертикальних та трансверзальних патологій прикусу.</p> <p>Предметом вивчення навчальної дисципліни «Ортодонтія» є оволодіння знаннями: класифікації, сучасні уявлення про етіологію та патогенез, виникнення та закономірності клінічних проявів різних аномалій окремих зубів, положення окремих зубів та патологічних прикусів в залежності від класу та форми і методи профілактики та їх лікування.</p> <p>На 4 курсі вивчається Модуль №2. Аномалії та деформації зубощелепного апарату людини.</p> <p>Змістовий модуль №1. Аномалії окремих зубів.</p> <p>Змістовий модуль №2. Аномалії прикусу.</p>	
3. Мета та цілі курсу	

Мета вивчення ортодонції визначається **кінцевими цілями**, що встановлюються на основі ОПП підготовки лікаря за фахом відповідно блоку її змістових модулів (природничо-наукова підготовка), і є основою для побудови змісту навчальної дисципліни. Опис цілей сформульовано через вміння у вигляді цільових завдань (дій). На підставі кінцевих цілей, до кожного модулю або змістового модулю сформульовані **конкретні цілі** у вигляді певних умінь (дій), цільових завдань, що забезпечують досягнення кінцевої мети вивчення дисципліни.

У відповідності до додатку Б ОПП **кінцевими цілями** вивчення ортодонції є:

- ПП.009 - Аналізувати результати обстеження пацієнта із зубощелепними аномаліями та деформаціями
- ПП.0020 - Визначити диспансерні групи нагляду за ортодонтичними хворими і проводити профілактичні заходи в групі з факторами ризику
- ПП.0053 - Визначити провідні синдроми і симптоми у ортодонтичній клініці
- ПП.0072 - Виявляти вроджені та набуті вади щелепно-лицевої ділянки
- ПП.0090 - Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації на ортодонтичному прийомі
- ПП.00154 - Обґрунтовувати і формулювати попередній клінічний діагноз зубощелепних аномалій та деформацій
- ПП.00158 - Обґрунтовувати і формулювати синдромний ортодонтичний діагноз
- ПП.00180 - Проводити диференціальну діагностику захворювань в ортодонції
- ПП.00187 - Проводити диференційну діагностику соматичних захворювань, що потребують особливої тактики ведення пацієнта у дитячому віці
- ПП.00190 - Проводити обстеження ортодонтичних хворих
- ПП.00202 - Проводити первинну та вторинну профілактику зубощелепних аномалій та деформацій

4. Результати навчання (компетентності)

Результати навчання	Методи навчання
Володіти сучасними методами профілактики, діагностики та лікування	Лекції, семінарські заняття, усне опитування, тести, діалог з здобувачами вищої освіти, творчі роботи зі створенням мультимедійних презентацій та їх представлення, самостійна робота з літературними джерелами

Інтегральна:

Здатність розв'язувати задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю "Стоматологія" у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов та вимог.

Загальні:

1. Здатність до абстрактного мислення, пошуку, аналізу, синтезу; опрацювання інформації з різних джерел, основ доказової медицини.
2. Спроможність до неперервного навчання.
3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.
4. Спроможність реалізовувати знання у практичній діяльності.
5. Спроможність усно і письмово спілкуватися державною мовою. Здатність спілкуватись іноземною мовою.
6. Спроможність до ефективної професійної та міжособистісної комунікації та використання інформаційно-комунікаційних технологій.
7. Здатність адаптуватись до нових умов і ситуації та спроможність автономно діяти у них.
8. Спроможність визначати та вирішувати проблеми.
9. Спроможність до роботи у команді, зокрема міждисциплінарній та інтернаціональній.
10. Дотримання деонтологічних норм у професійній діяльності.
11. Спроможність реалізувати систему знань і практичних умінь щодо забезпечення здорового способу власного життя і пацієнтів.
12. Спроможність до самооцінки власних досягнень та підвищення їх рівня.
13. Спроможність оцінювати стан навколишнього середовища, сприяти усуненню його негативних впливів на здоров'я.
14. Спроможність діяти соціально відповідально та громадянсько свідомо.
15. Спроможність до організації правового забезпечення та менеджменту професійної діяльності.
16. Лідерство у розробці та упровадженні інновацій і їх використанні у професійній діяльності.
17. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати необхідність його сталого розвитку, верховенства права.
18. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства.

Спеціальні (фахові, предметні):

1. Проводити обстеження ортодонтичного хворого:
  - з аномаліями розмірів окремих зубів;
  - з аномаліями форми окремих зубів;
  - з аномаліями кількості окремих зубів;
  - з діастемами та тремами;
  - зі скученістю зубів;
  - із тортоаномаліями;
  - з вестибуло-оральним положенням зубів.
2. Знати класифікації аномалій окремих зубів.
3. Аналізувати розповсюдженість та інтенсивність аномалій окремих зубів та положення окремих зубів та визначати чинники, що впливають на ці показники.
4. Аналізувати результати обстеження ортодонтичного хворого:
  - з аномаліями розмірів окремих зубів;

- з аномаліями форми окремих зубів;
- з аномаліями кількості окремих зубів;
- з діастемами та тремами;
- зі скученістю зубів;
- із тортоаномаліями;
- з вестибуло-оральним положенням зубів.

5. Обґрунтувати і формулювати попередній клінічний діагноз:

- з аномаліями розмірів окремих зубів;
- з аномаліями форми окремих зубів;
- з аномаліями кількості окремих зубів;
- з діастемами та тремами;
- зі скученістю зубів;
- із тортоаномаліями;
- з вестибуло-оральним положенням зубів.

6. Проводити диференційну діагностику захворювань:

- з аномаліями розмірів окремих зубів;
- з аномаліями форми окремих зубів;
- з аномаліями кількості окремих зубів;
- з діастемами та тремами;
- зі скученістю зубів;
- із тортоаномаліями;
- з вестибуло-оральним положенням зубів.

7. Визначати змінений колір зубів.

5. Організація навчання курсу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1						
1 Аномалії окремих зубів. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, профілактика, лікування. Аномалії кількості зубів. Надкомплектні зуби, адентія. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, профілактика, лікування. Аномалії прорізування зубів. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, профілактика, лікування. Курація хворих.		1	2			2
2 Аномалії положення зубів. Етіологія. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, профілактика, лікування.		1	2			2

Аномалії зубних дуг. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, профілактика, лікування.					
3 Сагітальні аномалії прикусу. Прогенія. Етіологія, патогенез, профілактика. Клініка та діагностика.		1	2		2
4 Сагітальні аномалії прикусу. Прогенія. Комплексне лікування в тимчасовому та постійному періодах прикусу.		1	2		2
5 Сагітальні аномалії прикусу. Прогнатія. Етіологія, патогенез, профілактика. Клініка та діагностика.			2		2
6 Сагітальні аномалії прикусу. Комплексне лікування в тимчасовому та постійному періодах прикусу.		1	2		2
7 Трансверзальні аномалії прикусу. Перехресний прикус. Етіологія, патогенез, профілактика, клініка та діагностика. Комплексне лікування.		1	2		2
8 Вертикальні аномалії прикусу. Глибокий прикус. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика		1	2		2
9 Вертикальні аномалії прикусу. Глибокий прикус, лікування, профілактика.		1	2		2
10 Вертикальні аномалії прикусу. Відкритий прикус. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика.		1	2		2
11 Вертикальні аномалії прикусу. Відкритий прикус, лікування, профілактика.		1			
Разом за рік	60	10	20		20

Тематичний план лекцій з ортодонтії
Для студентів 4 курсу 8 семестру стоматологічного факультету

№ з\п	Тема лекцій	Години
1	Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, профілактика і лікування аномалій окремих зубів, кольору, структури твердих тканин зуба, кількості (адентія, надкомплектні зуби).	2
2	Мезіальний прикус. Частота, класифікація, етіологія, диференційна діагностика, лікування, профілактика.	2
3	Дистальний прикус. Частота, класифікація, етіологія, диференційна діагностика, лікування, профілактика.	2

4	Вертикальні аномалії прикусу. Глибокий прикус. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, профілактика, лікування.	2
5	Вертикальні аномалії прикусу. Відкритий прикус. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, профілактика, лікування.	2
	Всього	10

Тематичний план практичних занять з ортодонтії для студентів 4 курсу 8 семестру

1	Аномалії окремих зубів. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, профілактика, лікування. Аномалії кількості зубів. Надкомплектні зуби, адентія. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, профілактика, лікування. Аномалії прорізування зубів. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, профілактика, лікування. Курація хворих.	2
2	Аномалії положення зубів. Етіологія. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, профілактика, лікування. Аномалії зубних дуг. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, профілактика, лікування.	2
3	Сагітальні аномалії прикусу. Прогенія. Етіологія, патогенез, профілактика. Клініка та діагностика.	2
4	Сагітальні аномалії прикусу. Прогенія. Комплексне лікування в тимчасовому та постійному періодах прикусу.	2
5	Сагітальні аномалії прикусу. Прогнатія. Етіологія, патогенез, профілактика. Клініка та діагностика.	2
6	Сагітальні аномалії прикусу. Комплексне лікування в тимчасовому та постійному періодах прикусу.	2
7	Трансверзальні аномалії прикусу. Перехресний прикус. Етіологія, патогенез, профілактика, клініка та діагностика. Комплексне лікування.	2
8	Вертикальні аномалії прикусу. Глибокий прикус. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика.	2
9	Вертикальні аномалії прикусу. Глибокий прикус, лікування, профілактика.	2
10	Вертикальні аномалії прикусу. Відкритий прикус. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика.	2
	Всього:	20

Тематичний план самостійної поза аудиторної роботи студентів з дисципліни терапевтична стоматологія дитячого віку

Для студентів стоматологічного факультету

Самостійна робота студентів

№ п/п	Тема занять	Кількість годин	Види контролю
----------	-------------	--------------------	------------------

1.	Самостійне опрацювання тем: 1. Розповсюдженість та лікування аномалії окремих зубів в залежності від періоду формування прикусу. 2. Частота прогенічних форм прикусу у різних регіонах України 3. Обґрунтування частоти мезіального та дистального прикусів у сучасних цивілізаційних умовах.	8	Реферати, презентації
2.	1. Організація конференції з ортодонтії на кафедрі стоматології за темою «Вертикальні аномалії прикусу» 2. Самостійне отримання та виготовлення контрольних моделей з глибоким та відкритим прикусом. 3. Антропометричне вимірювання контрольних моделей в 3-х площинах (за Поном, Тоном, Коркгаузом та ін.).	4 4 4	Реферати, презентації, моделі.
	<i>Всього годин:</i>	20	

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота студентів – форма організації навчання з метою поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці, тобто індивідуальне навчально-дослідне завдання.

6. Система оцінювання курсу	
Загальна система оцінювання курсу	<p>Поточний контроль здійснюється на основі контролю теоретичних знань, навичок і вмінь на практичних заняттях. Самостійна робота студента оцінюється на практичних заняттях і є складовою підсумкової оцінки студента. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку засвоєння студентами навчального матеріалу.</p> <p>Формами поточного контролю є:</p> <ul style="list-style-type: none"> а) тестові завдання з вибором однієї правильної відповіді, з визначенням правильної послідовності дій, з визначенням відповідності, з визначенням певної ділянки на фотографії чи схемі («розпізнавання»); б) індивідуальне усне опитування, співбесіда; в) розв'язання типових ситуаційних задач; г) ідентифікація збудників і переносників збудників паразитарних хвороб на фотографіях, макро- і мікропрепаратах; д) контроль практичних навичок; е) розв'язання типових задач з генетики і медичної генетики.

Оцінки у національній шкалі («відмінно» – 5, «добре» – 4, «задовільно» – 3, «незадовільно» – 2), отримані студентами, виставляються у журналах обліку відвідування та успішності академічної групи.

Підсумковий контроль успішності навчання проводиться у вигляді екзамену (диф.заліку, заліку) (письмово, усно).

Для дисциплін, формою підсумкового контролю яких є залік:

Оцінювання поточної навчальної діяльності. Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за чотирибальною (традиційною) шкалою оцінювання. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені програмою дисципліни. Студент повинен отримати оцінку з кожної теми (на кожному занятті з практичної підготовки). Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали. Підсумкова оцінка за поточну навчальну діяльність визнається як середнє арифметичне (сума оцінок за кожне заняття ділиться на кількість занять у семестрі) та переводиться у бали за **Таблицею 1.**

Таблиця 1. Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються заліком)

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4,47	179	3,94	158	3,42	137
4,97	199	4,45	178	3,92	157	3,4	136
4,95	198	4,42	177	3,89	156	3,37	135
4,92	197	4,4	176	3,87	155	3,35	134
4,9	196	4,37	175	3,84	154	3,32	133
4,87	195	4,35	174	3,82	153	3,3	132
4,85	194	4,32	173	3,79	152	3,27	131
4,82	193	4,3	172	3,77	151	3,25	130
4,8	192	4,27	171	3,74	150	3,22	129
4,77	191	4,24	170	3,72	149	3,2	128
4,75	190	4,22	169	3,7	148	3,17	127
4,72	189	4,19	168	3,67	147	3,15	126
4,7	188	4,17	167	3,65	146	3,12	125
4,67	187	4,14	166	3,62	145	3,1	124
4,65	186	4,12	165	3,6	144	3,07	123
4,62	185	4,09	164	3,57	143	3,05	122
4,6	184	4,07	163	3,55	142	3,02	121
4,57	183	4,04	162	3,52	141	3	120
4,55	182	4,02	161	3,5	140	Менше 3	Недос-т атньо
4,52	181	3,99	160	3,47	139		
4,5	180	3,97	159	3,45	138		

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність для допуску до ПК становить 120 балів.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для допуску до екзамену становить 72 бали. Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за традиційною (національною) шкалою під час вивчення дисципліни впродовж семестру, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми.

Оцінювання самостійної роботи студентів. Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться

лише на самостійну роботу, перевіряється під час підсумкового модульного контролю.

Таблиця 2. Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються іспитом (диференційованим заліком))

4-бальна шкала	120-бальна шкала	4-бальна шкала	120-бальна шкала	4-бальна шкала	120-бальна шкала	4-бальна шкала	120-бальна шкала
5	120	4,45	107	3,91	94	3,37	81
4,95	119	4,41	106	3,87	93	3,33	80
4,91	118	4,37	105	3,83	92	3,29	79
4,87	117	4,33	104	3,79	91	3,25	78
4,83	116	4,29	103	3,74	90	3,2	77
4,79	115	4,25	102	3,7	89	3,16	76
4,75	114	4,2	101	3,66	88	3,12	75
4,7	113	4,16	100	3,62	87	3,08	74
4,66	112	4,12	99	3,58	86	3,04	73
4,62	111	4,08	98	3,54	85	3	72
4,58	110	4,04	97	3,49	84	Менше 3	Недост атньо
4,54	109	3,99	96	3,45	83		
4,5	108	3,95	95	3,41	82		

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент під час підсумкового контролю засвоєння студентом знань, становить 80 балів.

Таблиця 3. Шкала оцінювання диференційованого (іспиту) заліку:

Національна шкала	Бальна шкала
«5»	70-80
«4»	60-69
«3»	50-59

Оцінювання підсумкового контролю вважається зарахованим, якщо студент набрав не менше 60% від максимальної суми балів (для 200-бальної шкали – не менше 50 балів).

Кінцева кількість балів, яку студент набрав з дисципліни визначається як сума балів за поточну навчальну діяльність (Таблиця 2) та за підсумковий контроль (диференційований залік, іспит) (Таблиця 3).

Вимоги до письмової роботи Підсумкова письмова робота виконується у формі контрольної роботи.

Практичні заняття Модуль 1

Аудиторна робота

Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2	
T1-4	сума	T5-8....	
Контрольна робота – 20		Контрольна робота – 20	
Тест – 10		Тест – 10	
Робота на парах – 5		Робота на парах – 5	
Реферат – 15		Реферат – 15	
	50		
Умови допуску до підсумкового контролю	Семестровий контроль передбачений у формі заліку. Передбачає підсумкову оцінку у 200-бальній шкалі як сума оцінок за		

поточний контроль знань (усне опитування, письмове опитування, тести, перевірка ідентифікації мікропрепаратів, рефератів), результатів складання 2-х змістових модулів.

7. Політика курсу

Організація навчального процесу здійснюється із застосуванням Європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС) оцінювання успішності студентів. Зараховуються бали, набрані при поточному опитуванні, самостійній роботі та бали підсумкового контролю. При цьому обов'язково враховується присутність студента на заняттях та його активність під час практичних робіт.

Недопустимо:

- пропуски та запізнення на заняття;
- користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (крім випадків, передбачених навчальним планом та методичними рекомендаціями викладача);
- списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання, наявність незадовільних оцінок за 50% і більше зданого теоретичного і практичного матеріалу.

8. Рекомендована література

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Фліс П.С., Леоненко Г.П., Філоненко В.В., Дорошенко Н.М. Під ред. Фліса П.С. «Orthodontics. Dentognathic Anomalies and Deformations». - «Медицина», Київ 2015 р. - 176 с.
2. Фліс П.С., Власенко А.З., Чупіна А.О. «Технологія виготовлення ортодонтичних та ортопедичних конструкцій у дитячому віці». - Київ: «Медицина», 2013 р. - 256 с.
3. [Laura Mitchell](#), «An introduction to orthodontics», 2013 – 336 р.
4. Лаура Митчелл, «Основы ортодонтии», 2017 г. – 376 с.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА:

1. Фліс П.С., Тріль С.І., Вознюк В.П. «Дитяче зубне протезування». – Київ: «Медицина», 2011 р. - 200 с.
2. Фліс П.С. Ортодонтія. - Вінниця: «Нова книга», 2007. - 308 с.
3. Стефан Вільямс. Короткий посібник з телентгенографії. Під ред. проф. П.С. Фліса. – Львів, 2006.
4. Дорошенко С.І., Кульгінський Є.А. Основи телерентгенографії. – К.: Здоров'я, 2007. – 70 с.
5. Куроедова В.Д., Ждан В.Н., Галич Л.Б. и др. Атлас ортодонтических аппаратов. – Полтава: «Дивосвіт», 2011 р. – 156 с.
6. Фліс П.С., Омельчук М.А., Ращенко Н.В. та ін. Ортодонтія. – К.: Медицина», 2008 р. - 360 с.
7. Фліс П.С., Омельчук Н.А., Ращенко Н.В. и др. Orthodontics. – К.: Медицина», 2008 р. - 336 с.
8. Фліс П.С., Тріль С.І., Вознюк В.П., Леоненко Г.П. Детское зубное протезирование. – Київ: Медицина, 2011 р. – 192 с.
9. Фліс П.С., Тріль С.І., Вознюк В.П., Леоненко Г.П. Pediatric Dental Prosthetics- Київ: Медицина, 2012 р. – 176 с.
10. Бенетт Дж., Р. Маклоулин под ред проф. Фліса П.С. «Механика ортодонтического лечения техникой прямой дуги», г. Львов: «ГалДент», 2001.

11. Головка Н.В. Профілактика зубощелепних аномалій. – Вінниця: Нова Книга, 2005.
12. Головка Н.В. Ортодонція. – Вінниця: Нова книга, 2008. – 220 с.
13. Деклан Миллет, Ричард Уэлбери. Решение проблем в ортодонтии и детской стоматологии. – М.: МЕДпресс-Информ, 2009. – 199 с.
14. Канюра О.А., Савичук Н.О., Голубчиков М.В. Основні напрямки реформування дитячої стоматологічної служби. – Київ: Медицина, 2010 р.
15. Куроєдова В.Д., Дмитренко М.І. Сучасні методи профілактики зубощелепних аномалій і деформацій// Світ ортодонції. – Київ: Вісник стоматології, 2003. - №1(4), с. 6-9
16. Маклафлин Р., Дж. Беннетт, Х. Тревизи / под ред проф. Флиса П.С. Систематизированная механика ортодонтического лечения. – Львов: ГалДент, 2005 г.
17. Маланчук В.О., Борисенко А.В., Фліс П.С. та ін. Основи стоматології. - Київ: «Медицина», 2009 р.
18. Персин Л.С. Ортодонтия М. ОАО «Медицина», 2004.
19. Персин Л.С. Ортодонтия. Современные методы диагностики зубочелюстно-лицевых аномалий. Руководство для врачей. – М.: ООО «ИЗПЦ «Информкнига», 2007. – 248 с.
20. Равинда Нанда. Биомеханика и эстетика в клинической ортодонтии. – М.: МЕДпресс-Информ, 2009. – 386 с.
21. Стефан Вільямс. Короткий посібник з телентгенографії. Під ред. проф. П.С. Фліса. – Львів, 2006.
22. Станислав В. Маевски. Стоматологическая гнатология. – Львов: ГалДент, 2008.
23. Уильям Р. Проффит. Современная ортодонтия. – М.: МЕДпресс-Информ, 2006. – 559 с.
24. Фліс П.С., Власенко А.З., Чупіна А.О. Технологія виготовлення ортодонтичних та ортопедичних конструкцій у дитячому віці. – Київ: Медицина, 2013 р. – 256 с.
25. Франк Нетцель, Кристиан Шульц. Практическое руководство по ортодонтической диагностике. Анализ и таблицы для использования в практике / Науч. ред. изд. на русск. яз. к.м.н. М.С. Драгомирецкая. Пер. с нем. – Львов: ГалДент, 2006. – 176 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Національні підручники українською, російською та англійською мовами.
2. Електронний підручник.
3. Робочий зошит.
4. Методички.
5. Довідники.
6. Сайт академії .